

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильэсийн
пътханын
кынчелжээнэгээсүү кынчлакын

№ 163 (22372)

2021-рэ ильэс

ГҮҮБДЖ

ИОНЫГЬОМ и 7

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
КЫХАТЫУТЫГХЭР ҮКИ
НЭМҮКИ КҮЭБАРХЭР
ТИСАЙТ ИЖҮГҮӨТӨШТХ

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээзет

Лэгъо-Накъэ екІоу

Къэралыгъо программэу «Адыгэ Республикаэм исоциальнэ-экономическэ хэхьоныгъ» зыфиорэм кыхиубытэу Мыекъопэ районым «Дахъо – Лэгъо-Нэкъэ бгы тешью» зыфиорэ гьогоу километрэ 11,1-рэ хурэм игъеклэжын щызэшшуахыгъ.

Ар я 3-рэ катогорием рагъэхъагъ (зы сыхьатым километрэ 50 кыхыцакун альэкъынам тегъэпсыхъагъэу, зэрэкъоцхэгъ гьогоу лахытлоу зэтевтыгъэу, лахъ пэпчъ метри 3,5-рэ, гьогубгум метри 2,5-рэ яшъомбгугаагъяу).

Проектым къыдыхэлтыгагъэх: гьогум ыпкъ изэблэхъун, къэшыхъагъэхэр лугъеузогъянхэр, къушхъэхэм къяхырэр къытэмыхъаным пае юфтихъабзэхэр, гьогум изэтегъэпсыхъан, джащ фэдэу къэуцупишиу цыфхэм зызаплыхъан алъэкъыщхэр ыкъи аварие къэмхъюу къеуцунхэм пае зыщидэчъэхъышуущхэр. Ахэм хэклийтэкулэхэр ащаагъеуцугъэх, тетысхъаплэхэр аягъеуцощтых.

Зэтегъэпсыхъажын юфшлэнхэм апэлухъанэу агъэнэфэгъягъэр сомэ миллион 474,585-рэ, палъэр — 2020 — 2021-рэ ильэсих.

2020-рэ ильэсийм сомэ миллион 301,643-рэ агъэфедагъ, 2021-рэ ильэсиймкэ къенагъэр сомэ миллиони 155,860-рэ.

Псөольш-гъэцэкіэжын юфшлэнхэмкэ контрактыр 2020-рэ ильэсийм агъэпсыгъ, псэуальэм итын 2021-рэ ильэсийм ишьшхъэл-ионыгъо мазхэм зэшшуахынэу агъэнэфэгъягъ. Джыре уахътэм ехъуллэу ар икъоу агъэцэллагъ.

Аужырэ уахътэм Адыгейим зекло къаклохэрэм ялчагъэ нахыбэ хуульэ, тичыонс ашлоньшэгъон, ашлодах. Зеклоным зегъэушшомбгүүгъэным пае инфраструктурэм изэтегъэпсыхъани мэхъянэшхо республикэм ипащхэм раты. Гьогухэм яшын, язэтегъэпсыхъан ашкэ мэхъянэшхо ил. Зигугуу къэтшыгъэ гьогу лахыр аухыгъяу, джыре уахътэм дэлжъэх Гъозэрылпльэрэ Лэгъо-Накъэрэ зээлхыицхэм.

— Тичыонс идэхагъэ тиягъэ етымыгъэлэу, экологилем зэрар етымыхъэу къызэтедгъянээз пишерильлэу тиIэхэм та��ыфекло. Зеклохэм, Адыгейим юлснуухэрэм языгъэпсэфыгъо уахътэ дэгъюу, агу къэкъыжэу зэхэцэгъэним пае. Ирыфэгъу афэхъуущт инфраструктурэр лъенникъо зэфэшхъафыбэклэтикъекIуалIээз тэгъэсны, — къышыхигъэшыгъ Адыгейим и Лышъхъэ Лэгъо-Нэкъэ зыгъэпсэфыпIэм игъэпсын фэгъэхыгъэ зээлгыныгъэм кIатхэхэ зэхъум.

Зэтегъэпсыхъажын юфшлэнхэм апэлухъанэу агъэнэфэгъягъэр сомэ миллион 474,585-рэ, палъэр — 2020 — 2021-рэ ильэсих.
2020-рэ ильэсийм сомэ миллион 301,643-рэ агъэфедагъ, 2021-рэ ильэсиймкэ къенагъэр сомэ миллиони 155,860-рэ.

Сомэ миллиард 430-м ехъу пэуагъэхъагь

УФ-м и Президентэу Владимир Путинир, инфляциер пэшорыгъашьеу кырадзэгъагъэхэм зэрашокыгъэм ыпкъ къикыкіэ, пенсионерхэм сомэ мин пшырыпш!, дзэм къулыку щизыхыхэрэм ыкли хэбзухъумекло къулыкухэм ясатырхэм ахэтхэм нэбгыре пэпчь сомэ мин 15 зэтыгъоу ятыгъэнэм клащакло фэхъугь.

УФ-м и Премьер-министрэу Михаил Мишустыннын министрхэм я Кабинет изэхэсигуо тхъаметагъор зызызрихъагъэм къизэрэшиуагъэмкіэ, мы 1-пылэгтум пае сомэ миллиард 430-м ехъу къэралыгъом кыттуупщигь. Пенсионерэу юф зымышэхъэрэи, юфшланпэхэм аутхэри, сэктаныгъэ зэрийм е унагьор зылыгыгъэр дунаим зэрхэжыгъэм фэшл агъэнэфагъэр къизфаклохъэрэи мышкыхеубытэх.

Банкын счет щизын, пенсионер аш тетэв къизэхъэрэм я картхэм Ионыгъом и 2-м ахьщэр къарыхъагь. Ар нэбгы-

рэ миллион 30,2-рэ мэхъу, сомэ миллиард 302-рэ аш пэуагъагь. Пенсионерэу почтэм е нэмийк организациеу пенсионер алэхъэзгъахъэрэм пенсионер къизфихыхэрэм блэкыгъэ бэрэскэшхом афатуупщиинуу рагъэхъагь. Ахэр нэбгыре миллион 12,5-рэ мэхъу, сомэ миллиарди 125-рэ зэхъэмкি аратышти.

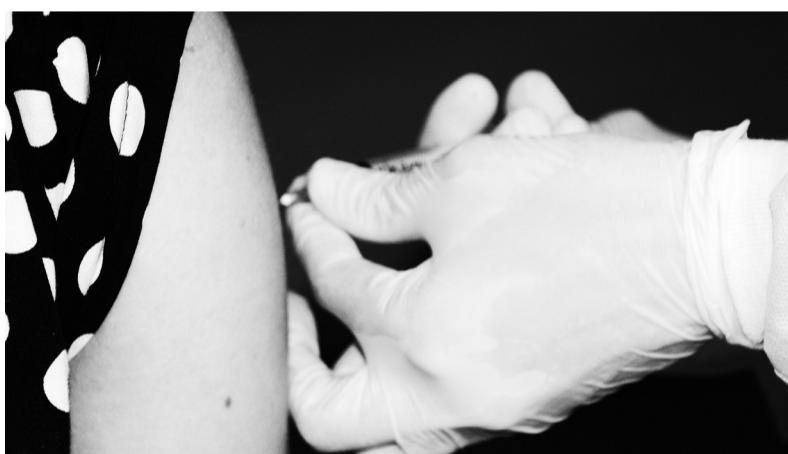
УФ-м и Правительствэ и Тхъаматэ игуадзэу Татьяна Голиковам къизериуагъэмкіэ, дээ къулыкуум ыкли хэбзухъумекло къулыкухэм яветранхэм афагъэнэфэхъэ сомэ мин пшырыпшыр, непэ къулыкуу зы-

хыхэрэм зэтыгъоу къаратышт мин 15-р афатуупщиинуу рагъэхъагь. Пенсионерхэм аратыштым пае Правительствэ сомэ миллиард 21-рэ кытгъэнэфагь, адэрхэм 16-рэ кытгъэнэфагь, Татьяна Голиковам къизериуагъэмкіэ, федеральнэ органэу зэпхыгъэхэм афатуупщиць.

Президентым ахьщэ тынэу кытгъэнэфагъэхэр зытефэхэрэм зыпари тхылль агъехъазырын ишкылагъэп, ведомствэу зэпхыгъэхэм тхылльеу алэхъэлхэм къапкырыкылхээ зэпстэур агъэпсигь.

Шалъэр афыльагъэхъагь

Ильэс 60 ыкли нахыбэ зыныбжыхэу прививкэр е аш иапэрэ хэльхъагьу языгъешыгъэхэу Адыгейм щыпсэухэрэм зэтыгъо ахьщэр зыщаратышт уахътэр афыльагъэхъагь.

Хэпплэжыгь. Ахьщэ тынным социальнэ мэхъанэу иэр къыдальти, унашно ашыгь шэклогуум и 1-м нэс шалъэр лыгыгъэхъагь. Мышкур къаралынным пае вакцинер е аш иапэрэ яхь зыхалхъэхъагь пенсионерхэм шэклогуум мазэм и 1-м нэс АР-м юфшэнэмыкіэ ыкли социальнэ ухумэнэмыкіэ и Гупчэ е аш икъутамхэху цыфыр зылыгысурэ чылгидэхъэхэм итхэм зафагъэзэн фае мыш фэдэ тхылхэр аягъхеу:

- паспортын техыгъэ тхьапэр;
- вакцинациер зэраклугъэр къэзыгынхатырэ тхылтын техыгъэ сурэтыр.

Тхылхэр джащ фэдэу арахыллэн алъэкыщт МФЦ-хэм ягучэ юфшланпэхэм, посэуплэ чыжхэхэм адэсхэм «Мои документы» зыфиоре къулыкуум икъутамэу адэхэм. АР-м юф

шэнэмыкіэ ыкли социальнэ ухумэнэмыкіэ и Гупчэ иордэлэхъэхэм маклох цыфхэм льэу тхылхэмрэ агъехъазырыгъэ тхылхэмрэ къалахынхэм пае.

Ионыгъо мазэм иапэрэ мафэхэм яхъулэу ахьщэ тынэу нэбгыре 3640-рэ фэдизэм сомэ 1818,5-м ехъу алэхъэхъагь. Джыри нэбгырабэмэ ар къизфагъэфедэн алъэкыщт.

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» гүхэгыншо щыхъуль Дунэе Адыгэ Хасэм хэтэу Мэшфэшү Нэдждэт ишхъэгысэу Иджлалэ идуний зэрихъожыгъэр.

Коблхэм яхъуль Дунэе Адыгэ Хасэм ишхъэгысэу Иджлалэ Тыркуум апэу къикыгыгъэ тильэпкыгъухэм ашыщ. Хэкужым къэзыгъэзэжыгъэ зэ-

льэпкыгъухэм язэхахъэхэм, общественнэ юфхэм ахэлажэштигь. Адыгэ оредхэр, къашхохэр икэсагъэх. Пчэдэйжэ нэфылтын тигъэм инэбзийхэм адэгушоу, адыгэ чыгум идэхагъэ ригуушоу щыгъагь.

Тыркуум щыпсэузэ Иджлалэ унагьо зехъэм, ишхъэгысэу Нэдждэт Хэкужым къожынэу зэрэрихъухъагь щыгъозагь. Псэүкэе зэсагъэр зэрээблихъурэм Иджлалэ гүзэгумэкыгъэп. Лъэпкь шэжжым зэлжкыгъэ унагьор зэригъэптиштэм пылтыгь. Адыгэ чыгур къизэряджэжырээр зэхихыгъэ...

Мэшфэшүхэм яунагьо, яхъульхэм, ныбдэгэхъэхэм тафэтхуусыхэ. Щымыгэжжым Тхэм джэнэт къыритынэу тыфэлэлэо.

Адыгэ Хасэм хэтхэр.

Нэбгырищ хэкодагь

Ионыгъо мазэм и 5-м гьогоу «Краснодар – Верхнебаканский» зыфиорэм ия 25-рэ километрэ, Инэм пэмычыжьэу, пчыхъэм сыхъатыр 9-хэм адэжь гьогоу хъугъэшлагъэу нэбгырищ зыхэкодагьэр къитехъухъагь.

Пэшорыгъашьеу зэрагъеунэфагъэмкіэ, автомобилэу «Хендай» зыфиору Краснодар краим щыщ бзыльфыгъэу ильэс 33-рэ зыныбжым ыгъэорышшэхъэгъэр ыпэкіэ къикыгыгъэ КамАЗ-у Ермэлхъаблэ щыщ хъульфыгъэу ильэс 49-рэ зыныбжым зэрифэштигъэм еуагь. Зызэутэхъэхэм, машинэ цыкырлуйдзыки, гъогум дытэтигъэхэм нэмийк машинишмэ апэуидзагь. Хъыльзээшэм ўюх итгэгъэ машинэри хъугъэшлагъэм хэфагь.

Гьогоу хъугъэшлагъэм хъыльзэм «Хендай» къирсыгъэ бзыльфыгъэмрэ ильэс 15 зыныбжыхэу къыдисгъэхэе пшашаэмрэ каламэрэ хэкодагьэх.

Урысъем хэгъэгүү клоц юфхэмкіэ и Министерствэ иотделэу Тэххутэмийкье районым щызэм исследований-оперативнэ куп чылгидэхъэ юф щишигь. Полицием, нэмийк къулыкухэм къещлэлэ-

гъэнхэ фаехэм ялофыгъохэр зэригъэзекуагъэхъэхъэхъагъэ хъугъэшлагъэр къызыхъуугъэ чылгидэхъэ ыгъэорышшэхъэгъэр къоц юфхэмкіэ иминистрэу Иван Бахиловым.

Следствиенэ юфхэу апэ зэшшуахын фэгъэхэр аухыфэкіэ

АР-м хэгъэгүү клоц юфхэмкіэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу

Дунэе Адыгэ Хасэм и Хэсашхъэ, Гъэцэкіэло купым хэтхэр гүхэк ашыхью фэтихуусыхэ Дунэе Адыгэ Хасэм и Лытэкэло куп хэт Хъатам Нэдждэт ишхъэгысэу Иджлалэ дунаим зэрэхыгъэхэм фэш.

Тхэм эльэхуу дунаим ехыжыгъэм гукэгъуу къыфишынэу, игунахъэр фильтрэхъэ.

Дунэе Адыгэ Хасэм хэтэу, ильэсэбэрэ медицинэм щылжжагъэу, общественнэ юфхэм шалхуу, тхакло, шэнэгъэлэжжэу Мэшфэшү Нэдждэт ишхъэгысэу дунаим зэрэхыгъэхъэ лъэшэу тигуу къеагь. Унагьом, ныбдэгэхъэхэм тафэтхуусыхэ, къинирэ адэтэлэй.

Тхэм джэнэт къыует, тильаплэу Иджлал. О щылжжагъэу къэпкыгъэхъэ тильэпкыгъэхъэ мин пчагъэхэм щысэ афэхъущт. Лъэпкын зиугъоижынхэмкіэ унагьом шыкыгъэхъэ къыщыжжагъотыгъэ гъашэм хэкоклэштэл.

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредакции иофышишэхэр.

Гупчиту къызэуахыгъ

Кіләеджаклохэм шәнныгъэ тедзэ зыщарагъэгъотыщт гупчэхэр мы мафэхэм Мыекъуапэ къышызэуахыгъэх. Ахэр гурит еджаплэу N 17-м щагъэпсыгъэ технопаркэу «Кванториум» зыфиоремрэ поселкэу Севернэм дэт гурит еджаплэу N 27-м къышызэуахыгъэ «Точка роста» зыціемрэ.

Лъепкъ проектэу «Гъесэнныгъэм» ифедеральне проектэу

«Непэр еджаплэр» зыфиорем ишүаугъэкі технопаркэу «Кван-

ториумыр» агъэпсыгъ. Федеральне бюджетым къыхэхыгъе соме миллион 21-рэ ыкы адми- спубликэ бюджетым щыц соме мин 213-рэ аш пэуаугъехъагь.

Гупчэм икъызэуахын мэфэкі шыкіл тетэу клаугъэ. Аш хэлэжъагъэх АР-м гъесэнгъэмрэ шәнныгъэмрекі иминистрэ игуадзэу Евгений Лебедевыр, Мыекъопэ къэлэ адми- спации ипашэ ишпъэрыльхэр зыгъэцкіл Сергей Стельмах, Мыекъуапэ инароднэ депутат- хэм я Совет итхаматэу Джарамкъо Азмет, гъесэнгъэмкіл къэлэ Комитетым илъиклохэр.

— Кіләеджаклохэм гъесэнн- гъэ тедзэ зыщарагъэгъотын альякыщт плошадкэу мыр щыт, аужырэ шапхъехэм адештэ. Лъенникъо зэфэшхъафхэмкіл

ныбжыкілехэм шәнныгъэ агъо- тыщт, — elo Мыекъопэ адми- нистрацием ипашэ ишпъэрыльхэр зыгъэцкіл Сергей Стельмах.

Гупчэм фатуулыгъэ квадрат- нэ метрэ 300-р зэрифешуашэу зэтэрагъэпсыхъажыгъ, хэушхъафхыгъе мебель, Іэм-псы- мэхэр чагъеуцаугъэх. Пчэ- дыхъярэ биологиекіл, физикекіл, химиекіл ыкы технологи- ехэмкіл ныбжыкілехэм яшлэнгъэм ахагъехъощт. Пчыхъэрэ гурит еджаплэм чэсхэм ямы- закъоу, нэмикіхэм къары- къялхэрэри рагъеджэцтх.

Мы мэфэ дэдэм лъепкъ про- ектэу «Гъесэннгъэм» епхыгъэ про- ектэу «Непэр еджаплэр» зыфиорем къыдыхэлъитаагъэу поселкэу Севернэм дэт гурит

еджаплэу N 27-м «Точка роста» зыфиорэ гупчэр къышызэуахыгъ. Естественне ыкы техни- ческэ лъэнкъохэмкіл, купым хэтхэу Ioф ашлэнкъохэмкіл ыкы нэмикіхэмкіл шәнныгъэ аш ща- рагъэгъотыщт.

Зэтэрагъэпсыхъэгъэ классхэм химиекіл, хыисапымкіл, биоло- гиекіл ыкы нэмикіл предмет- хэмкіл яшлэнгъэхэм ашыхъа- хъощт. Мыщ Ioф Ѣзызышэрэ кілэе- гъяджэхэм хэушхъафхыгъе- гъигъэ агъэджэнхэр акгулгъэх.

— Лъепкъ проектым тых- лажъээ гурит еджаплэхэм мыш фэдэ гупчэхэр зэращидгъэ- псыхъэрэ мэхъанэшко ил. Ныбжыкіл пэпч аужырэ шапхъехэм адиштэрэ техногиогиехэр ягъефедэхээзэ ишлэнгъэхэм ахигъехъон амал илэн фое. Фе- деральне программэхэм яшуа- гъялкіл Іэм-псымакілхэр зэдгъ- эгъотыгъэх. Джыри Ioфлэнирэ лъыдгъялтэшт. 2022-рэ ильес- сым Мыекъуапэ джыри гупчилу къышызэуахыгъ, — elo Сергей Стельмах.

ДЕЛЕКЬО Анет.

Сурэтэр Мыекъопэ адми- страцием исайт къирахыгъ.

Диспансерым иамалхэм ахагъахъо

Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым хахъэу 2019-рэ ильесым къышызэуахыгъ кардиологическэ диспансер. Аш медицинэ Іэпилэгъу щарагъэгъоты, щальэпльэх гу-лъынтфэ уз зи-эхэм.

2021-рэ ильесым «рентгенэн- доваскулярное вмешательство» зыфиорэм фэдэ операции зэфэшхъафхэр гум фашынэу зэрэхъуяа 2020-м елтыгъээмэ, проценти 8,7-кіл нахыыбэхъуяа. Аш фэдэу гум елзэнхэ амал зэрагъотыгъэм ишүаугъэкі гу-лъынтфэ узхэм апкъ къикыкіл сымэджэщым щылгъэхэрэм япчагъагь, 2020-рэ ильесым егъэшшагъэм (процент 21,5-рэ), 2021-рэ ильесым процент 19,4-м нэсэу къехыгъ.

Шъугу къэдгъэкъыжын, лъепкъ проектэу «Псауныгъэр къеуху-

мэгъенир» зыфиорэм къызэрэ- щыдэлтиягъэу, медицинэ орга- низацияхэм ящикигъэх оборудованиеюкіл язэтегъэпсыхъан соме миллион 53,7-рэ пэуаугъэхъанэу агъэнэфагь. Гу-лъынтфэ узхэм зыщаизэххэрэ тиреспублике имединэ учреждении 3-мэ язэтегъэпсыхъан ахэм ахэфэ.

Медицинэ оборудование зэфэ- шхъафх 127-рэ зэрагъэгъотынэу щыт Республике медицинэ организаци 3-мэ апае:

— Мыекъопэ къэлэ клиническэ сымэджэщым пае — оборудование 6;

— Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым пае — 109-рэ;

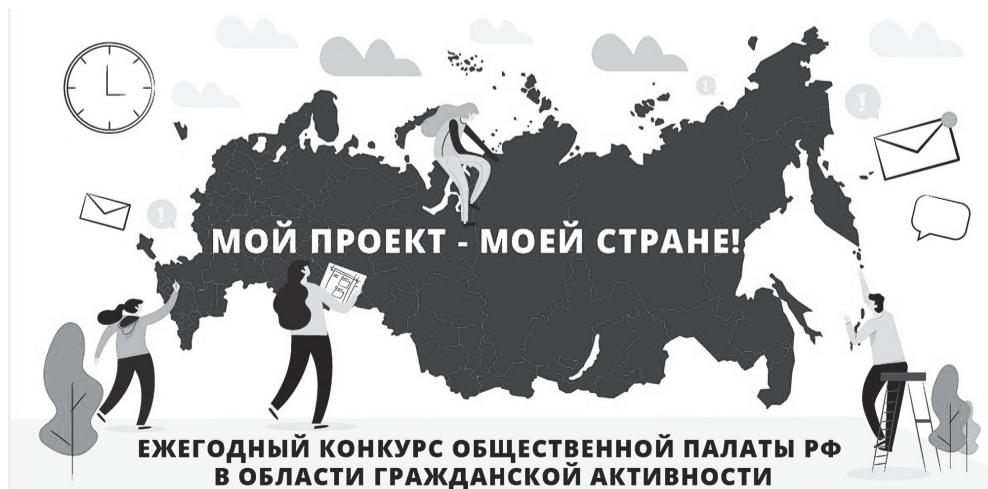
— Адыгэ межрайон сымэджэ- щэу К. М. Батмэным ыцэ- зыхырэм пае — 12.

«Аш фэдэ оборудование ишүаугъэкіл врачхэм нах шэхэу ыкы нах тэрэзэу узэр агъен- эфыщт, цыфым ипсауныгъэ зэхъокынгъэу фэхъурэми лъып- лъэнхэ альякыщт», — къыхигъэ- щыгъ Адыгэ Республикаэ псау- ныгъэр къеухумэгъэнкъе и Министерствэ Іэзэн-пэшоры- гъашъ Іэпилэгъумкъе иотдел ипашэу Къушхъэ Санят.

Социальнэ мэхъанэ зи-э проектхэр

УФ-м и Общественне палатэ изэнкъохъу «Мой проект — моей стране» зыфиорэм хэлэжъэштхэм тхыльхэр зыщатыщт пальэр Іоныгъом и 13-м нэс лъагъялтэшт.

Мыщ теклонигъэр къышыдэзыхъхэрэм яроект епхыгъэ Ioфхэм апэуаугъэхъанэу соме мин 200 зырыз ыкы диплом къа- ратыщт. Зэнкъохъу ильенникъохэм ашыщ узэрэхэлжэштим фэгъэхыгъэхъылтийр интернет сайту oprf.ru и нэклубью oprf.ru/my-project зыфиорхэрэм зашгыгъенэфымэ, онлайн шы- кълэм тетэу птын плъэкыщт.

Проекты мы уахътэм игъо щытмэ, общественне мэхъанэу илэр, мыкоммерческэ организации авторым зэпхынгъэхъылтийр хэхъонгъэхъэр ышынхэ ылъэ- къытмэ, кіэу зыгорэ къыдэлъитаагъэмэ ары уасэ зэрэфашыщтхэр.

Зэнкъохъу псеушхъэхъэм якъеуху- мэн, социальна лъенникъом, спортым ыкы псауныгъэмкіл зишүаугъэ къэклощт

псэукъл, ныбжыкілехэм кіещакло зыфэхъуягъэхэм, ныгъом, тыгъом ыкы кілэ- цыкъуягъом Іэпилэгъу афэхъуягъэнэм, наукэм, культурэм хэхъонгъэхъэр ягъ- шыгъягъэнхэм афытегъэпсыхъэгъэхъэр хагъялжъэх.

Джаш фэдэу медицинэм, экологиэм афгъэзагъэхъэр кіещакло зыфэхъуягъэхэм заушхомбгъуным, общественне лъып- лъэнхэм исистемэ хэхъонгъэхъэр ышын- хэм, тарихъ шэхъжым ыкы патриотическэ плуныгъэм афытегъэпсыхъэгъэхъэр хагъялжъэх.

Ильесуу тиэхэтим ишэклюгъу мазэ щыгъэшт форумэу «Сообщество» зы- фиорэм зэнкъохъу изэфэхъысыжъ къышашыщт, теклонигъэр къышыдэзыхъ- хэрэхъэр щагъэшоштыхъ.

УФ-м и Общественне палатэ интернет нэклубью <https://www.oprf.ru/news/my-project-moy-stane-priem-zayavok-na-konkurs-obshchestvennoy-palaty-rosii-prodlen> зыфиорэм зэнкъохъу икъеэр нахь игъэкъотыгъэу ишульягъэшт.

АР-м хэгъэгу клоц IофхэмкIэ и Министерствэ къеты

Щытхъу ТХЫЛЪХЭМКIЭ КЪЫХАГЪЭШЫГЪЭХ

АР-м хэгъэгу клоц IофхэмкIэ иминистрэу Иван Бахиловыр бэмышиIэу Мыекъопэ гурыт еджсанIэу N 17-м хэт профильнэ полицейскэ классым щеджэхэрэм адэжь Ѣыгъагь. Ащ игъусагъях АР-м и Премьер-министрэу Наталья Широковар, къулыкъум епхыгъэу Iоф зышIэрэ Обществениг советным итхаматэу ТхъакIущынэ Аслын, кадрэ къулыкъухэмкIэ министерствэм иотдел инашту Александр Ермиловыр, нэмыкIхэри.

Министрэр ильэсыкIэ еджэгъумкIэ кIэлэеджаклохэм ыкIи кIэлэгъаджэхэм афэгушуагь, шэнгэгэ дэгүхэр зэрагъэгъотынхуу кIэлэцыкIухэм афэлтэйуагь. Еджа-ПЭМ инашту Олег Купиным ыкIи Iоф Ѣызышишэрэ кIэлэгъаджэхэм къыткIэхъухъэрэ лIэуххэм япуныгъэ-гэсэнгэгъэ ялахьышо зэрэхашыхъэрэм фэш зэрафэрэхэр къыткIигъетхъигь. Нэужум республикэм иполицеи пшъерылты эзшүүхыхэрэм ыкIи тапкIэ мурадэу зыфигъеуцжыхэрэм кIэкIэу ягугъу къышыгь. Шээожьехэмэи пшъэшьэжьехэмэи анаэ ащ тыратиригъэдзагь хэбзэукъонигьэ зыхэль ыкIи пшъэдэкIыжь зыптыл зеклокIэ дэйхэр къызызхагъафэкIэ полицием яшыIэнгъэ рапхын зэрамылтэкIыщты.

АР-м и Лышхъэу Күмпийл Мурат ѢыцIэкIэ Наталья Широковам зэхахьем хэлажьехэрэм шуфэс гузыIэхэмкIэ закынфигъэзагь. Ублептэ ыкIи ашьтэрэ классхэм ашеджэхэрээр пшъэдэкIыжь пыльэу еджэнэм къекIолэнхуу ыкIи творческэ гъэхъагъэхэр ашынхуу къариуагь.

Хэгъэгу клоц къулыкъум уицIиэнгъэ еппхынэр псынкIагьо зэрэшмытыр къыткIагь ТхъакIущынэ Аслын. Ар пшъэдэкIыжь ин зыптыл сэнхыхатхэм зэрашышир ыкIи общественмкIэ мэхъанешо зериел къыткIигъетхъигь.

КIэухум хэгъэгу клоц къулыкъум зицIиэнгъэ езыгхы зышлонийл кIэлэеджаклохэм яхэгъэгу шу альгэтоу плууэнхэм зиахьышу хэзышэхъэхэр кIэлэгъаджэхэу Любовь Коротаевам ыкIи Оксана Леоновам АР-м хэгъэгу клоц IофхэмкIэ и Министерствэ иштхуу тхылхэр И. Бахиловыр аритижьыгъэх.

Участковэ анахь ДЭГЬУМ ИКЪЫХЭХЫН

2021-рэ ильэсүм Іоныгъом и 11-м Урысаем хэгъэгу клоц IофхэмкIэ и Министерствэ икIицакIоу Урысые зэнэкъою «Народный участковый» зыфиIорэр рагъажь.

ИофхэмкIэ изэхэцаклохэм мурадэу ялэр полицием икулыкъушIэхэм цыфхэм цыхъэу афаширэм хэгъэхъогъэнэр, къулыкъум имэхъанэ къээтигъэнэр ыкIи полицием иуполномочнэ участковэм иофишиэн обществэм уасэ фишынэр ари.

Онлайн-мэкъэтынэм изэхэхысихъэмкIэ, зэнэкъою къум иедзыгь тохижь теклонигьэ къыдээхыхъэхэр къенефштых. Шюонгионигьэ зиэ пэпчь ежь зыфэе къулыкъушIэм ымакъэ фитын ыльзкIыщ.

Проектэу «Народный участковый» зыфиIорэр лъэнникушикIэ реклокIыщ. Апэрэ едзыгьор район мэхъанэ иIэу шольтырхэм ашыкIоцт. Адыгейм Ѣыпсэухэрэм амал ялэшт зыфэе къулыкъушIэм амакъэ фатынэ. Зэнэкъою къум хэлажьехэрэм якъебар АР-м хэгъэгу

клоц IофхэмкIэ и Министерствэ ыкIи район полицием иотдел ясайтхэм къарыхащт.

Онлайн-мэкъэтынэм 2021-рэ ильэсүм Іоныгъом и 11-м къыщегъэжъагьэу Іоныгъом и 20-м нэс реклюцт.

Ятлонэрэ едзыгьор республикэ мэхъанэ иIэу мы ильэсүм чъэпьюгьум и 7-м къыщегъэжъагьэу и 16-м нэс клоцт. Ащ теклонигьэ къыщидээхыхъгьэм ящэнэрэ едзыгьор республикэр къыщигъэлтэйшоцт.

Зэнэкъою теклонигьэ къыщидээхыхъгьэм ыкIи призер хуульхэм мэфэкI шыкIэм тетэу полицием иуполномочнэ участковэ и Мафэ тифеу афэгушоштых.

КъулыкъушIэхэм афэрэз

АР-м хэгъэгу клоц IофхэмкIэ иминистрэу Иван Бахиловым ѢыцIэкIэ ведомствэм рээвэгъэ тхылъ бэмышиIэу къыткIагь.

Краснодар краим Ѣыпсэурэ бзыльфыгьэм Адыгейим и ГИБДД икулыкъушIэхэм, полицием илейтенантхуу Мигу Аслынэрэ Дзэукужъо Алыйрэ ясэнхъяткIэ Ы-пээсэнгъэшо ыкIи гукIэгъу къызхагъафи IопыIэгъу къизэрэфхэхъэхэм фэш ахэм зэрафэрэзэр иписьме къыщиреотыкIы.

Бзыльфыгьэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхыщтыгъэхэ полицием иофишиэнхэм бзыльфыгьэм гу къыльятаагь ыкIи IопыIэгъу фэхъунхуу рагъэжъагь.

«Автомобилхэм яфэо-фашIэхэр зыщаагъэцакIээр станцием сиңигъесын ылъэкынэу полицием иофишиэнхэм машинэр сфашижъыгь. Ащ ыуж станцием тиңэсифэ сэри, сабийхэм ахэм анаэ къыттырагьэ-эхэхэхэм къызэреритхырэмкIэ, мэфэ заулэктэ узакIээбжэхэм иунашо ыкIи зынныбжь имыкIуугьэ кIэлэцыкIухэр игъусэхэу Мыекъопэ районым изыгъэ-псэфыпIэ чыпIэ клоштыгьэх. Гъогум тетэу клохээ ошэ-дэмышиIэ машинэу зерсигъэхэр къэкутагь. А чыпIэм пэгъунэгъоу къулыкъур Ѣызыхы

Хэдзынхэр-2021-рэ

ПЧЫХЬАКІЭ Азамат Кимэ ыкъор

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ сичыпІэгъухэр!

Сэ, Пчыхакіэ Азамат Кимэ ыкъор, Красногвардейскэ районым щыпсэурэ кіэлэгъэджэ унагъом сыкъихъухъагь. Къэралыгъо Советым – Хасэм идеупутатэу сыйханынэу сыйыкъыфаер партиеу «Единэ Россиенкіэ» синыбджэгъухэм яшлонгъонигъэ – щылэкішү зэккеми тиленымкіэ пшъэдэкъиж тхыныр – адээгощынам пай.

Сирайони, республикэми къарыкъоштым сегъэгумекы. Тирайон зэхъокынгъэу фэхъухэрэр сэльэгъух. Тапэкэ зэрэцтигъяари къесшэжьы, мы аужырэ ильэсхэм зэрэхъугъяри синэрыльэгъу. А хэхъонгъэхэр джыри нахьыбэ хъунхэм силахъ хэсшыхъанэу сыйфай. Районым щыпсэухэрэм къаэтийрэ юфыгъохэр щылэнгъэм гъэцэллагъэ щыхъунхэм тидэлэжъэшт.

ХэдзыпІэ коеу N 7-м щыпсэухэрэ сильбанІэхэр!

**Іоныгъом и 19-м ѢыІещт хэдзынхэм яльэхъан штуумакъэ къысфэ-
штуумынэу сыйыштигъуцэгугъы!**

Ыпкіэ хэмэльэу къыхэтэуты.

ТУГУЛУКОВ Андрей Николай ыкъор

Къалэу Мыекъуапэкіэ зы мандат зиэ хэдзыпІэ коеу N 9-мкіэ Адыгэ Республики и Къэралыгъо Совет — Хасэм идеупутатынумкіэ кандидат

Тихабзэхэр къэтыухъу- мэхээ, къекъошт уахътэр дгъэпсышт

1960-рэ ильэсым жъонигъуакіэм и 29-м къалэу Краснодар краимкіэ Мыекъуапэ къыщыхъугъ.

Гурит профессиоанлынэ гъэсэнгъээ ил. 1979-рэ ильэсым Мыекъопэ автотранспорт техникумыр къуухыгъ, сэнэхъатэу «Автомобиль гъогухэр шыгъэнхэр ыкли гъэфедэгъэнхэр» зыфиорэр зэригъэгъотыгъ.

1978-рэ ильэсым гъогуш-гъэцэлжын иофхэмкіэ Мыекъопэ гъэорышилпэм иофшэнэир щыригъэжъагь.

1979-рэ ильэсым къыщегъэжъагьэу 1981-рэ ильэсым нэс Эстонскэ ССР-м икъалэу Таллин Узшыгъэ KluachIéхэм къулыкъур ашихъыгъ. СССР-м и КГБ и Тхъаматэ иунашьоу 1980-рэ ильэсым шышхъэлум и 7-м къыдэгъигээм тетэу Олимпиадэу 1980-рэ ильэсым щылагъэм епхыгъэ юфхъабзэхэм язашохын зэрэхэлэжъагьэм пae Рэзэнгъэ тхиль къыратыгъагь.

1981-рэ ильэсым къыщегъэжъагьэу 1993-рэ ильэсым нэс къалэу Мыекъуапэ и производственнэ предприятиехэм иоф ашишлагъ.

1993-рэ ильэсым ТОО-у «Юггазстрим» иоф щишэнэу Iухагъ, 1997-рэ ильэсым ашт паша фашыгъ.

Мы лъэхъаным пшъэдэкъижъэу ыхьы-

рэмкіэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «Юггазстрой» зыфиорэм игенеральнэ директор Іэнатэ егъэцакі.

2002-рэ ильэсым Урсыье Федерацием энергетикэмкіэ и Министерствэ щытхууціэу «Псэолъэш гъэшшуагь» зыфиорэр къыфигъэшшошагъ.

2005-рэ ильэсым щытхууціэу «Адыгэ Республика» изаслуженнэ псэолъэш» зыфиорэр къыфаусыгъ.

2020-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Щытхуу тамигъэу «Закон. Пшъэрыль. Цыфыгъ» зыфиорэр къыфагъэшшошагъ.

Унагъо ил: ишхъэгъусэрэ ежыррэ пшъэшьиту зэдапуугъ, ахэм шъеуту ял.

Ыпкіэ хэмэльэу къыхэтэуты.

Кордонэу Гъозэрыпльэ имузей

Адыгейим икъушхъэхэм ядэхагъэ зээзыгъэлэгъунэу, Кавказ биосфернэ зповедникым жын къабзэ къыщащэнэу къаклохэрэм уахътэр афимыгъэкоу агъэзэжъэу мэхъу. Ау зы мафэ нахь уапэ имылъыми, чылпіэ дэхабэ зыщыпльэгъунэу, къэбар гъешэгъонхэр зыщызэхэпхынэу щылэри маклэп. Ахэм ашыщ псэупІэу Гъозэрыпльэ. Бэмышлэу ашт къыщызэуахыгъэ музееу «Музей туриста» зыфиорэм изакъоми, бэ къышальэгъущыр, агу щырихъыщыр.

Музейм нэхусэ уащыфэхъущт икъигъэ ллэшэгъум зыгъэпсэфакло клоэрэ цыфхэм агъэфедэштгъэ пкыгъохэм, къушхъэхэм ашагъэкоэрэ уахътэр зэрэгэпсэштгъээм, зэрэпщэрхъэштгъээм, нэмыххэм.

Заповедникым иофышэхэм, зыгъэпсэфакло къаклохэрэм, хъаклэхэм пкыгъоу нахьыпкіэ агъэфедэштгъэу къаугъоигъэхэр ары музейр къэзигъэбайрэр. Ахэм ашыщых чэтэн шыпкъэм хэшкыгъэ палаткэу музейр чэтийр, примусэу зэрэпщэрхъэштгъэхэр, чэшыр зыщырахшытгъэ «дэзохэр».

Ильэс 50-кіэ узэкіэлэбжымэ, къушхъэтхэм зэрэдэкъуаештгъэхэ ботинке лукъу онтэгъухэм непэ агъэфедэрэ лъэкъопыльхъэ псынкіэхэр къаготых. Шхынхэр, щыгъынхэр къызэрэхъакыщыгъэ ыалмекъхэр пытэх, джы агъэфедэхэрэм атекъых.

Шун- ашычым ашагъаблэштгъэ остыгъэхэр зэтэфыгъэх, иных ыкли онтэгъух. Хъакъу-шыкъоу зэрэшхэштгъэхэри Іэрыфэгъух, къызэркъох.

«Туристым имузей» Ѣыпльэгъущтых альпинистхэр къушхъэм зэрэдэкъуаештгъэхэ клансэхэр, нэмыхк хал-шыпхэр. Клансэу зыпышлагъэхэр зэфэшхъафхэу зэкъодзэгъагъэх, зэкъодзапіэ пэпчь ацлэхэр зэфэдэхэп. Джаш фэдэу музейм бэшлагъэу атырахыгъэ сурэтижхэр Чэлтых, ахэр турмаршту зэфэшхъафхэм цыфхэм аштырахыгъагъэх.

Музейм къыпышыль чыгухэми узэлпэлын гъэшэгъонхэр ашыгъбтыштых. Ахэм ашыщ Адыгейим исп унэ анах инэу къышызэтенагъэр, зэо лъэхъаным къушхъэм щызаозэ нэмыххэм къаукыгъэ зэолын исаугъэт, нэмыхкхэр.

Зыпльхъэпіэ чылпіэри чыжээп. Нэм фэмыпльырэ къушхъэхэм лъэгаплэм утетэу уяллыг зыхъуу, гум зеэты, ядхагъэ уеумхы, зыогъэпсэфы. Мы чылпіэхэр сабыйхэр ыкли зынхъыбж хэклотагъэхэр уигусэхэу къэпкүхъанхэм атегъэпсихъагъэх. Зы мафэкіэ къышыпльэгъурэр бэрэ угу имыкыгъэу ильшт.

(Тикорр.).

Хъалыгъүгъэжъэ хъакум инэхъой

Тинибджэгъу нахыжээү, цыфышоу, шур бэрэ зылэхьтээ, адигэ юфым емызэшэу пылыгъе Хяткъо Аслын блэкыгъе мазэм хэкужьим кызыгъэзэжьим ар зышэхэрэм-кіэ льэшэу тыгушуагь. Адэ ильэс токийплым къехъужьтээ, узыгъэлэу, гьогу техъаныри къехъыльэкыими, гу тыришыыхы къэкощижыгъэмэ «шыкур!» плон фае. Хэкужьим бэрэ зэрэкхэльхопсыгъэр, ыгуктээ зэрэфэблагъэр тэшлэти, а кын-дэхъужьыгъэм егупсэфылтэнышь, джы ятэжьмэ щамыгъэшлагъэр ежь щигъэшлэнэу, итхягьбо тэри дэдгощынэу тыгугъагь.

Лýым, унагъом а мэфэ заулэм бэ афэккүагъэр, шышихъэлүм и 17-м ядэжь тележурналистихэр клохи, кызызэркложыгъэм фэгъэхыгъэу репортаж дашыгыг, дахэу, акыл хэлтээу, уигъегупсэ-фынэу, уигъэгушхонэу къадэгү-щылаарь. Тыркуем къыкыжьыгъэ калэхэу къалэм дэсчэр зэптийэхъакlaklo klyагъэх. Tlækly нахь гупсэфыхэмэ тиунагъоклэ таххэхьан тлозэ, мэфитлү нахь темышшэу Аслын фыккүагъэ. Мыеекуапэ щыдгэстъыльжыгыг, хъадагъэр Мэфэхъаблэ дэт иунэ ахыжыгыг, ишагоу джы тхъэжьэу щыгсэунэу зыщыгугыштыгъэм нэшхъэингьо фэлэ-фашлэхэр щыреклокыгъэх. Щыгъуазэмэ ашлэштгэгъэ Аслын къехуялга-гъэр зэозапсэ Ioffeу зэрэшь-мытигъэр, хүн ыльэкыштым ежь егувшиси, ыгуре ыпсэрэ хэкужьым къырихъылэжьи, ичыгу Iахь щигъотыжыгъэ. «Ярэби, tlækly горэм джыри

дунайм сыйтегъэти, сихэгъэгу
сыкложын, аш сыйшлэн», —
ыиу къэкложын зэхъум Тхэм
ельзүүльгээ джы рихыилэжы-
гъама къяложынг.

Анкара уикіәу Конья къалэм укіон хъумә анах макіәмә сыхат пшыкүщ ехбы. Мыш адигэ щылахәп пюми хъущт, чылитү ныләп итыр, Эрейли районым епхыгъя. Аслъан къызыцыхъугъэ Гекче районым изы цыпэ үт, Эминлер мыдрә цыпәм щыл, ау зәпәчыжъэ дәдәхәп. Гекче дәжъ джыри зы адигэ къуаджә щысыгъ, ау адигэ дәссыжъәп, тыркухэр щәпсәух, ареу щытми, адигәмә

зэрэг эзүүцгүйр ашыгүүпшэрэл. Гекче къуаджэр чынгээ зыдэштыр зэрэх гэгэго щашэ, ильэс 1600-рэ ыны бжье мэцьт чылэ гузэгум ит, непэ къыэнэсыгэми нэмаз щашы, псынэ-къечьиц һашуи ыбгүүкэ къыкъечьи. Мыщи, Эминлерми ячыгухэр клочиджэ хъазырых, пшехъяульэхэу, япси маклэу, ямэзи щымылахэу, успльимэ «сыд фэдэу хъумэ мыш исых?» угэяло, ау мыщи щышилэх, шийнгүхэх ики.

Чылэмэ адэсмэ янахьыбэр къалэм коцыхыгъэ, нэжь-түжье хэр ары къыдэнагъэхэр, ау непэ къызнэсигъэми яхати алэжы, яконычы ушъягъэ, адыгагъи щызэрхъэ, хабзи ахэль, абзи къаухумагъ. Мир loplotэхъэу зэхэсхыгъэ Ioфэп, сэ сшъяэкъэ сышуштыгъэ, къоджитуми си-унагъо сигъусэу сащылагъ, тахъэклагъ, яадыгэ йанэ къыт-текъыгъэ адыгэ шхынхэр къыт-пагъохыгъэх. Зэрэ Тыркуеу

Тыркуем сыйыңыз
зы адыгэ лыжъ
пашъэ горэм ады-
гэм къехъулагъэм-
рэ пышылтымрэ
тарыгущызэ кы-
сиюгъагъ: «Тэ,
адыгэ ябынкээ,
Тхъэм тызфигъэ-
пшынэжыгъэ щы-
Иэштын, ау тэ Тхъэ-
шхом шу тельэгъу.
Зыр ихкужь ис,
адрэр хэхэс, ау игъо
кынэсышь, дунэе
шъхъаэм агъэ-
зэжы. Ащ тэ,
адыгэхэмкээ, чы-
пэ шъхъаф Тхъэм
къишииты-
гъэшь, ащ тышы-
зэюккэжыхъ...»

щызэлъашаэрэ Хъуажь Фахрии тихэгтырэйг. Хэкужым икыгтэй энэ тэри аярэу ахэхэгтэйгээр, агу бырысыргыг, тэри тызэридзагь. Джаущтэу мэфитүрэ тахэтэг, тахэсэг, зы купи къяотэжыгъэр стхыжыгъэ, бысымгуящеми адигэ 1эпэшисэмэ, хахъыкырэ-хадыкырэмэ сурэтхэр, видео къатырихыгь. Хъак1эр хъак1еш кломэ клохыкли ыш1эн фаети, тэри такыыхэк1ижьыгь. Ежхэр нэку-нэпсэу къытк1элъыгльэхэу, тэ тынэ такы1бк1э щы1еу гъогу тыкын-техважыгь. Бэрэ тк1эк1ижьыгь эп тлъэгүгъэр...

— Ал анасын, — кызыуагъ Аслан, — боу игүауджэ хүүгъэм сэ зэрэсмышлагъэр, уклощтуу кысептөгъагъэм, сыйдоо силеми згъетылтыныеш, сищагу ущысхъэкъени, а хъакум щагъажъегъе хъалыгъуу, хъалыжкуу щыозгъашхыни. Е-оой, а хъакужым тхъапшырэ тыхи-щыжыры тэ, аш кытаемыкыгъэ гъомылэ түфагъэп, боу нэхъой ар... Сыгу бгъэбъирсырыгъэ, чылэри, хъаблэри, йэгурин, хъакури сунэ кыкілбэгъеуцожыгъэх. Адэ сыйд пышэн, зэкъеми зы чылэ горэм тыкыыдэкъигъ, тыдэхъажыщыми сшэрэп нахь... Сэ сиккуюаджэ пэшшын

сльэкыщт закъор хэкужъира, ащ къэзъэзэжымэ, си чылэжь сыдэфэжыгъэм фэдэшь, сыгупсэфын...

Мы Конъям къекошыгъе ятэжъе Ухатъко Къарбэч лыжъе плашъеу къышлэжкыщтыгъе, хэдкүм пае аш къыуатеэштыгъехэр щыгъупшагъехэп. Хэкужьым исхэ зэхъум ящылэклагъэр, язэхэтылагъэр, дунаир зэрэдэхагъэр, джы зэрьсүм фэмьидэушхьонтлэгъаклэр тыди зэрэшынагъэр, мэз кырыхэр, псыхъочьэрхэр зыфэдагъехэм тэтэжьым ягугъу къышы зыхъуклэгъашлэм ымыльэгъугъехэмий, клаалэм ынэ къылкэуцощтыгъэх. Шхъэгушаа псыхъуиту зыщи-хэльэдэхырэм дэжь якъуаджээ зэрэусыгъэр ешлэти, инасыг къыхъеу зэгорээм хэкужьым къакломэ ар къыгъотыжьыным къэхъопсыщтыгъэ. Ау аш нэозыкъылэтын, лы хүн, еджэн-епщэн, етанэ гьогу чыжэхэ техьяным фэхъазырын фэягъэ.

Хъаткъо Аспълан адыгэ дунаим къыхэтэджагъэу, адыгаб-зе щэхъу йумыльэу тыркубзэ щэхъу зычіэмъиль еджапІэм klyagъэ. Ар лъэшэу къехъыльэ-кыштыгъэ. 1961-рэ ильясым еджапІэр къуухи, Стамбул klyagъэ, псэольшэл сэнхъатым феджи, инженерэу илоф ригъэ-жыагъ. ЧыпІабэмэ ашылэн фаеу хъугъэ, ау тыдэ гъэзэгъагъэм, адыгэм лъыхъущтыгъэ, ахахъ-щтыгъэ, ежы зэхищэштыгъэх. Адыгэ Хасэр ары адыгэмэ klyanlэу ялагъэр.

Ау 1980-рэ илтээсхэм дзэм хабзэр үүбытийн, лъэпкь дер-некхэр (хасэхэр, лъэпкь зэхахьхэр) зэфишыгъэх, ахэм ахэцгаагъэхэр хъапсы ышыхээ зэхъум, Хъаткъо Аслъани ахэфагь. А уахтэм джы тинэлосоз дэгъухэу, хэкум къэзэгъээжкьы-гъэхэу къытхэт-тызхэтмэ ащи-щыбэмэ ары ягъогуяа. Тырку националистхэр Адыгэ Хасэм къычлахи, кіелитly къаукыгъ. Биданэкъо Нихъад къызэриуя-тэрэмкі, къыкіэльтыкlorэ мафэм хъадэхэр пхъаблэмэ ательхэу урамым къырыкъуагъэх, хэти щыщынаагъэхэп.

Ари текійгъ, ау лъэпкъ йофым
упылтыныр джыры щынэгъуагъэ,
интеллигенцием щышхэу кэлэе-
гъэджэным, гъэсэным пыльхэр
ащ хэлэжьэнхэ фитыгъэхэп.
1984-рэ ильэсым хасэхэр къы-
зэуухыжыгъэхэти, зэхгүчүү-
лэжхьи, Хъаткъо Аслын пащэу-
хадзыгъ. Ильеситф зытешлэм
ыуж Анкара Адыгэ хасэмэ-
яэфэсышхо щырагъэклокыгъ,
тхъамэфэ псаурэ klyагъэ, та-
пекіе лъэпкыр зэрэлтыкотэ-
щым, шігэгъэн фаем щытегу-
шылдажъ

Нэүжким Тыркуем ит Адыгэ хасэмэ я Федерацие ащ къын-кіэлъыкъуагъ, ащ Хъатъоми ипкъье-псые хэлъыигъ. Анкара гупчэр щыгэти, хасэмэ яунэ щагъэуцунэу рапхъухъаагъ, ау аш пэхухъащ мыльку щыгагъэ,

шъхъадж иамал елъытыгъэу хэлэбагь. Асльани имылъкшу мыш хэхъягь. Гухэль шағайор дахэм фэдэу зэшлокыгъэ хъуягъэ, унэм чэхъяжыгъэх. Бзылъфыгъэмэ якутами чэты хъуягъэ, Асльан ягуашэ Жъажыые Сюзаннэ ащ ипащэмэ ахэтыгъ, адыгэ Іепэцьсэхэр ашыхэмэ, ахэр ермэлыкъеу зэхащэхэрэм ащащээ къыхэкырэр унэм игъяуцун пэуягъахъяштыгъэ. Джаущтэу Хъаткъо Асльян итэтигъо уахътэ Федерациим унэ илэ хъуягъэ.

Уахътэ кlyи, Аслъани тхъамэтгъур нэмъкIмэ афигъэзагь, ахэмι лъагъэкIотагь, лъэпсэ пытэ Адыгэ Хасэм ыдзыжыгь. Сэ сшъхъекI Тыркуем сыкIоу Анкара сыдахъе къес, хасэм иунэ сичIэмыхъэу хъугъеп, зэлукI инхэр, зэхахъээр ренеу ащ щырагъэкIокIых джы къыз-нэсыгъэми, адыгабзэ щызера-гъашI, къэшъонни зыщирафгъа-сэ. Джары о уиунаем ишIуагъеу къакIорэр. ТыкъызэрэкIуагъэр зэрэзэхихъэу Хъаткьюр къытхэ-мыхъэу, имыхъамел нэхъой тыхимыгъяэу хъугъеп. А лъэхьа-ным ежь игъот дэгъукIаey зэтэ-ууагъэти, лъэпкэ юфым пигъэ-кlyадэрэм шъхъасыщтыгъеп, тэц фэдэ пчъагъэмэ джаущтэу азагъокыгь.

апэйгүйгээ. Етланэ узэхэхъян-узэхэкыныр нахь Іашлэх зэхъум, апэ итэү хэкужьым къэктуагъэмэ ашыц. Ар зыхыгзэр 1989-рэ ильээсүр ары, Адыгэ Хасэр зэхэтгэжыгээ, гушлоон тихъэу, адыгэм зиуухжыкынэу тыгугъэу, хэбзактэу къэралыгъом илтын хүүгъэм тышыгугъэу, дедгаштэу, «демократиер джы тэгээпсы» тло зэхъур ары. Зэклеми эйфорирем тыхэтэгъ, угугъэнры дахэба, тхъагъоба, ау тигугъэхэр гугъэлэнэк хууцтмэ сыйдым тигшэнц.

Хэхэс адыгэмэ яоф анахь тызъэгумэкырэмэ ащищыгъ. Шъхъэлэхъо Абу типашэу, сэ сыритхъамэтэ гуадзэу Іэкыб адыгэмэ яоф къысфэгъэзагъэу щытыти, хэт тыдэ къыкыгъэми къитимыхылыгъенэу амал илагъэп. Арыти, Хъаткъо Аслъан хэкужьым щилъэгъу шлонгъор зэкіэтиамал къызэрихъэу едъэльтэгъугъ. Шъхъэгощэ нэпкъи тетыгъ, Шъхъэгощэ ныби дэтыгъ, ипси ештуагъ. Ауштэу ятэж Къарбеч зыкіэхъопсыщыгъэр ежь къыдэхъугъ, лъэшэуи ыгъэгушлонь.

Аш ыуж ильэс къэс блимыгъэкіеү хэкужыым къаклощыгъэ, къеклохыыпэнэры ыгу ренэу ильтыгъ, ау ныбжым елтытыгъэу нахь узыгъэлы хъугъягъэ. Аужыре ильэсхэм лъэшэу ипсауныгъэ зэштыкыуагъэу щытыти, Іазап!эмэ бэрэ ач!эльнынэу хъугъэ, операцие хыльзэхэр зэпичигъэх, ахэм ипсауныгъэ, ильэк!, иамал къышагъэкагъ. Ау ыльэ къызэрэтеуцожъэу, амал зэригъотэу хэкужыым

Дунаим изэнэкъокъу

ТекІоныгъэр къехъылъэкІыгъэп

Кипр – Урысыер – 0:2.

Іоныгъом и 4-м Кипрэ щизэуклағъэх.

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Александр Ерохин – 6, Рифат Жемалетдинов – 55 – Урысыер.

2022-рэ ильэсүм дунаим футбольынкэе изэнэкъокъуу клоштам щешшэшт пешорыгъэш ешэгъухэм ахэлажьэх. Купхэм аперэ чыпілэхэр къашызыыхъэрэй Катарэ кіеүх зэлукігъухуу щизэхаштхэм ашешшэштых.

Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ итренер шхъяау Валерий Карпиним зэрильтигэрэмкэе, тиешлаклохэр нахынбэрэ апекле зэрильтигъхэм пылынх фае. Тикомандэ зэхъокыныгъэхэм зэральтихъурэм шуағъе кыфишьгъэ.

Федор Смоловыр зэхэшэхкэ дэгъю зэнэкъокъум къышылъэгъуагъ. Аш ыпекле ытыгъэ Іэгуаом Александр Ерохинир лыччы, хъагъэм ридзагъ. Ф. Смоловым лъэдакъэх ытыгъэ Іэгуаор Рифат Жемалетдиновым къызфигъефер.

дагъ. Кипрэ икомандэ икъэлапчъэ благъэу зеклум, ухъумэклитур, къэлэпчъэлутыр ыгъэлпэхъугъэх, хъагъэм Іэгуаор ридзагъ.

Тиешлаклохэм 2:0-у зэлукігъуруу къахыгъ, зэнэкъокъум аперэ чыпілэр щағыгъ.

Нэмэки зэлукігъуруу

Словакиер – Хорватиер – 0:1.

Словениер – Мальта – 1:0.

Израиль – Австриер – 5:2.

Адыгэ къудажэу Кифар-Камэ щаплуу Натхъо Бибарс Израиль ихэшыпыкыгъэ команда икапитанэу ешэгъум хэлжьагъ.

Урысыер зыхэтыр

Командэхэм ешэгъу тфырытф ялагъ.

Футбол

Ешлакіэм хагъэхъощт

«Ессентуки» Ессентуки – «Зэкъошныгъ» Мыекуапэ – 2:1 (1:0).

Іоныгъом и 4-м Ессентуки щизэдешшагъэх.

«Зэкъошныгъ»: Хъачыр, Кышишэ, Кириленко, Хъуакло, Седов (Хъасанэкъо Арсен, 72), Крылов, Макоев, Оразаев (Делэкъо Аскэр, 64), Пекъо, Къонэ, Ыашэ (Курманов, 72).

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Дзасохов, 38, Бацев, 58 – «Ессентуки». Крылов, 50 – «Зэкъошныгъ».

«Зэкъошныгъэр» текІоныгъэм икъыдэхын нахь пэблэгъагъ, ау иамалхэр къызфигъефедагъэхэп. Къонэ Амир я 45-рэ тақыкынм пенальтигъ зөгъэцакъэм, къэлапчъэм Іэгуаор дидзэн ылъэкыгъэп, къэлэпчъэлүкъым тыргъэфагъ. «Зэкъошныгъэр» берэ ыпекле илъыгъ шхъае, тигъэгүшшагъэп. Тиухъумаклохэр нахыншоу зэгүрүхэй, цыхъешшагъоу ешэнхэ зэрэфаар зэлукігъум къыгъэлжэшагъ.

«Зэкъошныгъэм» иешлаклохэр ыашэ Анзор Мыекуапэ къызэригъээжэгъыгъэр тигуапэ. Зэхъокыныгъэу команда икапитанэу шуағъум къахыщтэу тяжэ.

Урысыем изэнэкъокъуу хэлэжъэрэ футбол командахэу ятлонэрэ купым хэтхэм я 7-рэ ешэгъуруу зэраухыгъэхэр.

«Легион» – «Чайка» – 0:1, «Биолог» – «Анжи» – 1:2, «Туапсэ» – «Динамо» Мх – 0:1, «Мэшыкъу» – «Спартак» – 1:2,

СКА – «Форте» – 5:2, «Динамо» Ст – «Кубань-Холдинг» – 3:0, «Черноморец» – «Алания-2» – 5:0.

Чыпілэу зыдэштыхэр

1. «Анжи» – 18

2. СКА – 16

3. «Чайка» – 16

4. «Динамо» Мх – 14

5. «Форте» – 13

6. «Мэшыкъу» – 11
7. «Черноморец» – 10
8. «Легион» – 9
9. «Спартак» – 9
10. «Динамо» Мх – 8
11. «Биолог» – 7
12. «Туапсэ» – 7
13. «Ротор-2» – 4
14. «Алания-2» – 4
15. «Зэкъошныгъ» – 3
16. «Ессентуки» – 3
17. «Кубань-Холдинг» – 2.

Я 8-рэ зэлукігъуруу

08.09

- «Ротор-2» – «Туапсэ»
 «Форте» – «Динамо» Ст
 «Кубань» Х. – «Черноморец»
 «Алания-2» – «Ессентуки»
 «Динамо» Мх – СКА
 «Чайка» – «Мэшыкъу»
 «Зэкъошныгъ» – «Биолог»
 09.09
 «Анжи» – «Легион».

Гандбол

«Адыифым» шэмбэтым регъажъэ

Суперлигэм хэт гандбол бзылъфыгъэ командахэм язичээзуу ешэгъуруу зэтэгъапшэх.

КУПЭУ «А»-р

«Кубань» – «Звезда» – 23:25, «Ростов-Дон» – ЦСКА – 31:22, «Астраханочка» – «Лада» – 23:33.

Чыпілэхэр

1. «Ростов-Дон» – 4
2. «Лада» – 3

3. «Звезда» – 3
  4. ЦСКА – 2
  5. «Кубань» – 0
  6. «Астраханочка» – 0.
- КУПЭУ «Б»-р
- «Уфа-Алиса» – «Ставрополье» – 29:32, «Луч» – «Динамо-Синара» – 19:27, «Университет» – «Ставрополье» – 35:25.
- Мыекъоэ «Адыифым» Іоныгъом и 11-м «Луч» Москва тикъялэ щылукішт. «Адыифым» ильэс зэнэкъокъум гъэхъагъе щишын имурадэу зөгъэхъазыры.

Зэхээшагъэр
ыкы кыдээз-
гъэлхэр:

Адыгэ Республика
лъэпкэ Иофхэмкэ, Иэлхэр къэралхэм ашы-
псурэ тильэлкэ-
гъухэм адярье эзхы-
нгъэхэмкэ ыкы
къэбар жууѓэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шылэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаихыр А4-кіе
заджэхэр тхъапхэу
зипчагъэлкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахь цылгунуу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъагъэхэр редакцием
зэлгэгъэлжых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъватыгъэр:
Урысы Федерацием
хэуутын Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтн-
хэмкэ ыкы зэлты-
Иэссыкэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухытэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкі
пчагъэр
4485
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1850

Хэуутынм узчи-
кіэтхэнэу
щыт уахтэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщаукіэтхэгъэх
уахтэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъялэм
ипшъярхъэр
зыгъэцакъэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшэдэлкыж
зыхыре
секретары
ЖакІэмикъо
А. З.